

ARADUL

On. Palatul Cultural Arad.

Să opunem adversității,
cu onoare, voința impla-
cabilă de a reuși.

N. Titulescu.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA:
ARAD, Str. Eminescu No. 18.
Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare de două ori pe săptămână.

ABONAMENTE:
Pentru particulari:
200 Lei 1 An
100 6 Luni
50 3 Luni
Pentru autorități și instituții
500 Lei 1 An
250 6 Luni
130 3 Luni
In străinătate dublu.

Ideea de Sacrificiu economic.

Cum este înțeleasă la noi. Noua curbă de 12%.

Nu este idee mai populară astăzi ca ideea de sacrificiu în cele materiale. »Trebuie să facem sacrificii«, este cuvântul de ordine, toată lumea este de acord. Ce se înțelege prin acest sacrificiu?

Noțiunea adevărată, sensul natural al cuvintelor în legătură cu sacrificiul cerut de criza mondială de a da dintr'al nostru, de a sacrifica ceva, dacă nu vrem să fim sacrificați. Se face deciosebire între a face sacrificiu și a fi sacrificat.

A face sacrificiu înseamnă a te da la strictul necesar și a da cetății să beneficieze de plămuncii, sau de valoarea reală a muncii tale.

Așa s'a tăcut în statele civilizate în toate timpurile; așa a făcut acum Anglia cerând un sacrificiu clasei mijlocii până la 20%, iar clasei supra puse dela 20%, dându-se astfel postea fiecărei clase de a trăi răspunzător gradului său.

A fi sacrificat înseamnă a fi suprima o existență. Așa s'a cerut la noi. Ni s'a cerut sacrificiu și am în a fi sacrificați, căci ni s'a și ultimul mijloc al existenței.

Cum? Iată un caz:
S'a aplicat o curbă de sacrificiu clasei mijlocii dela noi mai

mare decât clasei suprapuse din Anglia. A intrat în vigoare această curbă dela 1 Ianuarie 1931. Acum suntem în Octombrie către sfârșitul aceluiaș an. Pe ziua de 23 Septembrie a. c. Consiliul eparhial din Arad a primit un ordin prin care se spune foarte simplu și cinic că toate salariile ministerului Cultelor trebuiesc plătite cu încă o curbă de sacrificiu de 12%, care curbă însă trebuie socotită dela 1 Ianuarie 1931.

Dacă socotim că Ianuarie — Septembrie inclusiv formează 9 luni cu care înmulțind curba de 12% rândul să se plătească pe luna Octombrie clerului căruia i s'a aplicat curba de 108%, adică mai rămân cultele datoare statului cu 8%.

Iată cum s'a ajuns, dintr'un condeiu dela ideea de sacrificiu la acea de fi sacrificat.

Înțelegem să facem sacrificii pe cât posibil unei ființe umane dar a cere unul biet funcționar sau preot a fi fără de o lăscăe de bani și dator în pragul iernei este a sacrifica această clasă. Procedul curbei de 12% la culte este fără precedent și sperăm că se va reveni a se aplica cel mult pe restul lunilor, în nici-un caz pe lunile trecute.

Fi-vor oare celelalte bugete scutite de cele 12%?!!

I. P. S. Patriarh Miron Cristea adresat atât ministerului de Culte și celui de finanțe protestând concurbe de 12%, aplicată bugetului lor. Aceasta intervenție s'a produs în urma unei telegrame primite de la partea preoției dela Iași.

De ministru Ionescu Sîșești a vizitat săptămâna aceasta Dobrogea. S'a interesat de aproape de neamul populației și a coloniștilor.

De general Condeescu, adjutant al fost șef al casei militare a reședinței Mihail și fost ministru, a demisionat din armată. Asupra motivelor s'a determinat la acest pas, nu s'a nimic. Se svonește că vor mai fi demisiona și Doii generali Florescu și Petrescu.

La protestul I. P. S. Patriarh al Bisericii, adresat dlui prim ministru la lucrărilor primăriei Capitalei, președintele Sf. Partiarhii, Dl N. Iorga răspuns prin următoarele:
Prea Sfântului Părinte Patriarh Miron Cristea

București
Cunoașteți respectul ce-l port bisericii și puteți fi încredințat că mă adresa primarului Capitalei, ca să se încolce ceea ce vă aparține.

□ Rusia renunță la aplicarea planului pe 5 ani. Stalin dictatorul sovietic, în urma raportului guvernului rus, a dat aprobare ca aplicarea planului pe 5 ani să fie abandonată. Aceasta din cauză că statele europene, în ultimul timp, au refuzat ori ce credit Rusiei. De asemenea, politica Dumpingului va fi lăsată la o parte.

□ Record mondial românesc. Dșoara Smaranda Brăescu, s'a lăsat Vineri, cu parașuta dela o înălțime de 6.000 metri. Coborârea s'a făcut în condițiuni bune. Lansarea s'a efectuat de pe un avion militar pilotat de Locot. Popan. Prin lansarea cu parașuta, dela această fantastică înălțime, dșoara Brăescu a bătut recordul mondial. Prin câștigarea acestui titlu, străduințele de ani de zile l-au fost în cununate de succes. În urma acestei lansări, dșoara Brăescu, a primit dela o societate americană de aviație, suma de 2.000 dolari, drept cadou.

Glascov. (Scoția) Peste 10.000 de lucrători au demonstrat pe străzi ocupând centrul orașului. Mai multe magazine și un restaurant au fost devastate. S'au operat 50 de arestări. Acuzat de această dezordine este deputatul Mac Govern.

Conșfătuirea liberală de Sâmbătă.

Declarațiile dlui I. G. Duca.

În turneul întreprins de șeful partidului liberal — dl I. G. Duca — în Ardeal, dsa a sosit Vineri seara în Arad.

Sâmbătă dimineața, precum și după masă au avut loc conșfătuiri intime, la cari au participat membrii organizației liberale locale.

La aceste conșfătuiri, dl Duca a făcut următoarele declarații, cari pot fi considerate și ca un program al viitoare activități liberale:

Propaganda trebuie intensificată, atât la orașe, cât mai cu seamă la sate. Între partidul liberal și guvern nu mai există nici un fel de înțelegere. Înțelegerea a fost numai în vederea alegerilor, astfel că în viitoare sesiune parlamentară, partidul liberal va fi partid de opoziție.

Pentru eventualitatea chemării la

guvern a partidului liberal, dl Duca a schițat următoarele:

1. Reducerea dobânzilor și a impozitelor,
2. Conversiunea datorliilor agricole,
3. Ridicarea prețurilor produselor agricole.

La urmă dl Duca a arătat cât de nefastă este propapanda pe care o duce partidul național-țărănesc pe chestiunea autonomiei Ardealului, cerând partizanilor săi politici să lupte din toate puterile contra acestei agitații, adăugând, că pe viitor, partidul liberal înțelege ca Ardealul să fie condus de ardeleni.

Mulțameste apoi minoritarilor cari înțeleg să activeze în cadrul partidului liberal.

Dl Duca a părăsit Aradul, Sâmbătă după masă cu acceleratul de București.

Inaugurarea ciclului de conferințe despre trecutul Aradului.

Conferința dlui Dr. Gh. Ciuhandu despre »Aradul românesc din veacul XVIII.«

Duminecă după masă la ora 5 a avut loc inaugurarea ciclului de conferințe organizat de către nou înființatul Ateneu popular, conferințe tratând despre trecutul Aradului.

Într'o spirituală introducere păr. Dr. Gh. Ciuhandu schițează care este rostul acestui Ateneu: să reînvieze icoane și figuri din atât de zbuciumata noastră istorie; să organizeze șezători în cartierele marginase pentru copii și tineret. Noua asociație culturală n'are nici statute și nici președinți, ci membrii ei aduc dorința lor vie de a contribui la promovarea culturii românești în acest oraș.

Intrând în subiectul său păr. Gh. Ciuhandu arată că penetrațiunea sârbească asupra Românilor din aceste părți, cu tot răul ei a fost și un bine; un bine fiindcă sub egida sârbească, biserica noastră și naționalitatea noastră s'au putut păstra. Când Sârbi s'au retras, Români au rămas și marea episcopiei ortodoxe dela Ineu la Arad a servit și mai mult pentru menținerea noastră. Episcopii sârbi ca Martinovici, Vichentie Ioanovici, Antonovici, se adresau către Români cu scrisori românești. Într'o pastorală a sa Isaia Antonovici scrie »cuvinte de învățătură« românești către poporeniți săi Români.

Cărțile bisericești tipărite la Râmnic, Buzău, Târgoviște, sau București în Muntenia circulau până aici, ca și la Nord în Bihor sau Sălaj, la uniți. Astfel o Nadișa Radu Chirilă și soția sa Agafta cumpărau și dăruiau

popici Gheorghe un Evanghelist în acelaș an al apariției lui la București, adică în 1742. În felul acesta întreaga reglune ortodoxă dela Apusul Transilvaniei era orientată spre frații din țara mamă.

În partea II-a conferinței sale păr. Ciuhandu dă date nouă și f. interesante despre condițiile de viață economică în Aradul Sec. XVIII. Din punct de vedere numeric inferiori, Românii sunt pe primul plan al vieții economice și mai ales agricole. Ceeace trebuie remarcat este faptul că elementul maghiar în acest oraș nu reprezenta decât 12%, din copii de familie imposabili, iar populația evreiască abia 2%.

D-sa dă apoi o serie întreagă de nume românești care arată vechimea acestui element de băștină în aceste locuri.

Ed. g.

□ Demisia D-lui Dr Emil Veliciu. Reprezentantul partidului național-țărănesc, în Consiliul municipal, Dl Dr E. Veliciu, și-a înaintat demisia, care are după toate probabilitățile, substrat politic. Nu se știe încă, cine va fi numit.

□ Se efitinește zahărul. Într'o ședință ce a avut loc Sâmbătă înainte de masă la ministerul industriei și comerțului, între reprezentanții fabricilor de zahăr și titularul ministerului, s'a hotărât ca prețul zahărului să fie redus, cu aproximativ 10 lei la kilogram. Din parte-ne, cerem, că această reducere să se facă imediat.

„De trei ori pe Domnul am rugat”.

— politica rugăciunii. —

Așa mărturisește slăvitul apostol Pavel. În strâmtorări din afară, și în luptă cu pornirile lăuntrice rele, cu boldurile trupului, ca și sub apăsarea neputințelor de pe urma boalei de care suferea, Pavel își lua refugiul la reazămul, pe care îl putea da rugăciunea. Și n'a rămas nici odată desilusionat. Deși n'a fost scutit de Domnul nici de grele încercări din afară, nici de neajunsurile firii, a găsit totuși suficientă mângâiere în răspunsul, ce se pogoară din cer: „destul îți este darul Meu, că puterea Mea întru neputință se desăvârșește.” (II. Cor. 12, 9:).

Câtă lumină revarsă atitudinea apostolului pentru vremile noastre de cumplită strâmtoare, de criză morală și materială, în care ne zbatem.

Mie mi-se pare, că din mulțimea de soluții, ce se propun de oameni, din centrul programelor politice pentru salvarea și îndreptarea, după care ahtiem, lipsește *politica rugăciunii*, fără lumina și rodnicia duhovnicească a căreia, dibuim, ca într-un labirint.

Biserica, prin slujitorii ei, nu înceiază a se ruga pentru buna înlocuire a văzduhurilor, pentru îmbelșugarea rodurilor pământului, pentru pacea din lăuntru și din afară, pentru toată darea cea bună și tot darul desăvârșit.

Dar dacă ea rămâne singură cu rugăciunea ei, dacă cei chemați a chivernisi darurile cerești și a sconta belșugul rodurilor pământești, nu se înfrățesc în rugăciune și nu pun la temelia acțiunilor lor duhul omului rugător, darurile se irosesc și belșugul rodurilor rămâne fără preț, se risipește, fără să aducă bucurie și mângâiere, pe urma strădaniilor crunte.

Un om al rugăciunii, care-și face cruce și zice un „Doamne ajută!” când vrea să înceapă un lucru, — îl va duce și la bun sfârșit, întru slava lui Dumnezeu și în folosul oamenilor.

Mie mi se pare, prea ne încredem în noi înșine, în puterea minții noastre numai, și în iscusința și desolnicia noastră omenească, fără să ne dăm seama, că peste sămănătura mâinilor noastre altul este, Care dă soare și ploaie de rodire.

Dacă cârmuitorii vieții noastre publice și-ar stropi programele politice cu aghiazma rugăciunii și deregătorii

lării, mici și mari, ar cere pe firul rugăciunii de toate zilele, binecuvântarea cerului peste lucrul, pe care îl săvârșesc, cu inimă frântă și smerită, zicându-și cu apostolul: „cu dulceață mă voi lauda mai mult întru neputințele mele ca să locuiesc întru mine puterea lui Hristos”, — fața vieții noastre obștești s'ar schimba mai repede și mai sigur decât prin schimbarea de guverne și prin modificarea de programe...

Un *popor în rugăciune* ar scăpa mai de grabă din cetatea necazurilor, slobozindu-se într-o cosniță peste ziduri, cum a scăpat Pavel din Damascul păzit de sanlinele și din mâna vrășmașilor vieții lui.

Să încercăm și această politică a rugăciunii osârdnice, consfințită prin tradiție înaintașilor, în vremuri de cercări grele, și nu se poate să nu simțim de grab pacea de sus pogorându-se pe pământ, în sufletele turburate de îngrijorare, în aceste zile de prea multă amărăciune!

Iată un chip de a chema poporul la rugăciune. Continuând ploile s'a limpezit văzduhul și va începe sămănatul de toamnă. Nu trebuie să fie aruncată sămânța cu inimă îndoielnică și cu mână sgârșită, încolțiiți de îndoială, că și așa rodul îmbelșugat nu aduce isbăvire. Să ne ridicăm cu holărare împotriva ispititorilor, cari șoptesc: „Sămănați puțin și se va scumpi prețul rodul secerișului”. Căci până este pâine în țară nu e primejdie, numai foamea răsvrătește.

De pe amvoanele bisericilor să se cheme gospodarii, scurmători ai pământului, să aducă la binecuvântare căle un pumn de grâu ales fir cu fir. Într-o zi de sărbătoare a grâului să pună în vraf satul, în mijlocul bisericii, să se facă rugăciune; o rugăciune a tuturor dela care să nu lipsească nici povătuitorii poporului de prin cancelarii. Să se picure în suflete cuvântul de îndemn și de nădejde. Fiecare să-și ia apoi mâna lui de grâu binecuvântat, și rostind: Tatăl nostru, „pâinea noastră cea de toate zilele, dă ne-o nouă” s'o amestece în sămânța aleasă, pe care o va arunca pe ogor uscat.

Sămănătura lanurilor rourale de mireasma rugăciunii calde, va aduce belșug în țară și binecuvântare în case de oameni necăjiți.

Arhim.

ARISTOCRAȚII (SCHITĂ)

După un răstimp subreta scrobilită introduse un nou grup de invitați. Erau români compatrioți de ai mei aparținând celei mai vechi clase aristocratice.

D-nele purtau rochii tot de dantelă neagră foarte decoltate și atât de lungi că măturau parchetul și eu le purtam de grijă să nu se întâmple vre-o catastrofă.

Smokingul și plastronul alb al D-nilor scilipeau în bătaia lumii orbitoare a candelabrelor. M'am bucurat văzându-i fără ca numele și situația lor socială să aibe vre-o înrăurire asupra-mi, am fost și rămân partizan a celor ce-și câștigă existența prin propriile mijloace și-și făuresc un nume tot prin merite personale. Meritul e cu mult mai mare pentru ei decât pentru cei ce moștenesc averi și blazoane și nu știu să le poarte cu demnitate mai departe.

M'am bucurat că erau români și fără

să împing șovinismul la extrem vă întreb:

Care dintre D-stră departe de hotarul patriei D-stră nu v'ați simțit sclavul acestor sentimente delicate?

Bucuria mi-a fost însă fatală.

Urmare prezentărilor, când îmi veni rândul, gradul și naționalitatea mea îl lăsară atât de indiferenți că m'am simțit stingherit.

Singur politicianul își exprimă bucuria văzându-mă. Noroc că dansul începu și lumea se risipi înălțată în hăll-ul amenajat în acest scop. M'am afundat într'un fotoliu ca să-mi ascund revolta.

După Cocktail și alte băuturi și gustări rafinate veselia era în toi. D-nele își disputau dansatorii care să fiu sincer nu erau români. Algerianul în aplauze generale schiță un dans din țara lui frângându-și mijlocul ca cea mai iscusită balerină.

Am găsit momentul potrivit să mă

retrag și sunt sigur că nimeni nici chiar Ducea n'a observat absența mea. Deatunci am renunțat la promenadă ca să evit orice întâlnire cu compatrioții mei. Pentru plimbări îmi alesesem străzile laterale unde eram în toată siguranța că nu voi fi turburat de nimeni. Și cum timpul se scurgea văzând cu ochii mă hotărâi într-o zi să mă asigur cu un billet de pat-vagon. Intrai în prima agenție. Biuroul gemea de lume prevăzătoare ca și mine. La un ghișeu „Algerianul” cerceta pașapoarte dând lămuriri în mai multe limbi călătorilor ce așteptau la rând în faa ghișenului. În fundul încăperii New-Jork-ezul lucra la un birou ce-ți indica locul șefului, mai departe la o masă olandezul.

M'am frecat la ochi uluit. Erau ei și în oase oaspeții Ducelei și tovarășii mei de o seară și cum apriciez munca cinstită le-am întins mâna pe care mi-au strâns-o cu recunoștință. M'am gândit însă la compatrioții mei care au dormit în noaptea acela legănate de ultimul ritm al vasului Englez purtate pe brațele nobililor conți.

(Fine.) E. M. Navalnic.

Revenind la chestiunea ceferiștilor acum, în chestiunea ceferiștilor minoritari, am arătat mostre de limba română, pe care o vorbesc și o scriu protejații fițuicelor minoritare. Am arătat și temeiul juridic al acestei chestiuni pe care semidoctii gazetelor minoritare o agită mereu, fără bunul simț al realității. Acum, întru cât nu mai socotim oportună publicarea acestor mostre, din care mai avem un stoc respectabil — de care vom uza decâteori se vor înfuria protectorii — vom trage câteva concluzii, în lumina unor fapte, întâmplate înainte de război.

În anul 1907, Parlamentul maghiar votează o lege cu caracter școlar, în care art. 19, glăsua astfel: „*membrii comitetelor școlare nu pot fi, decât acei cetățeni, cari cunosc perfect scrierea și cetirea ungurească*”. D. I. Maniu, a protestat, zicând, că prin legea aceasta sunt umiliți și disprețuiți cetățenii cari nu știu ungurește. Președintele camerei — numele îmi scapă — a răspuns că *un cetățean ungur nu poate fi umilit și disprețuit, atunci când i-se cere să cunoască limba oficială*.

Faptul e destul de elocvent, și opunând răspunsul acesta atitudinii presei maghiare — cu ocazia conducerii Incapabililor dela C. F. R. — nu mai e nevoie de nici un comentariu.

Vom mai aminti draconicele legi școlare, a contelui Appony, care, în 1913, spunea că *dacă legile școlare aduse de el, vor fi aplicate ad litteram, toate școlile cari nu se comportă scopurilor naționale a maghiarilor, trebuie să dispară*. La fel, prof. univ. Kenézy Bela, spunea, că *pentru înfrângerea forțelor naționale a românilor există mai multe modalități, cari nu fi spuse pe față*.

Iată dar câteva fapte, pe cari, dacă apași presei minoritare, le-ar compara cu toleranța noastră, ar găsi o diametrală deosebire. Pe de o parte desnaționalizare prin orice mijloace și cu orice preț, pe de altă parte o toleranță fără seamăn: școli minoritare subvenționate de stat, licee minoritare cu drept de publicitate, aproape în fiecare capitală de județ din Ardeal, și totuși obscurii scribi ai fițuicelor minoritare, nu-și pun frâu, fluxului de sentimente antiromânești.

Revenind la chestiunea ceferiștilor repetăm că 'n cursul lunii Aprilie c. II-s'a cerut, printr'un examen de limba română, să facă dovada cunoștințelor limbii oficiale. Rezultatul arătat, și afirmăm și acum, că G-lă, C. F. R., a fost din calea de indulgență, cu netrebniciile acele. În 1918, când s'a făcut Unirea, ceferiștii unguri, cari au depus cu jurământ de credință către Statul român, au fost menținuți în serviciu urmând ca după trecerea unui anumit timp, să dea examen de limba română. Examenul acesta au fost destul de numeroase, dar întodeauna s'au găsit indivizi cari nu și-au însușit așă trebuia, limba oficială. În 1927, ceferiștii a mai fost director la CFR. D-l Gheorghe Ionescu, a dispus examinarea minoritarilor dela CFR, cari la celelalte examene n'au corespuns cerințelor. Și atunci au fost concediați minoritari, dar nu au reușit la examen. Crezând că după 4 ani, aceștia au învățat limba română, D-Sa a hotărât un nou ultim examen. Se vede deci desnaționalizare și din partea mândrilor de unguri.

În timpul dominației maghiare, privește ocuparea de funcții la era în vigoare, un fel de „*maius clausus*”. Se puneau nenumărate deci temerariilor români cari începeau lucrul acesta. Și dacă totuși, prin știe ce minune, parveneau la o poziție cât de neînsemnată, scopul lor era, să-l desnaționalizeze, iar această operație naționalistă neșea, era dat afară.

Acum, că CFR. a cerut slujbă ei să facă dovada cunoștințelor limbii române, țărăboleni e gata loanele fițuicelor minoritare erau de articole, cu titluri și sub-titluri schioapă, cam în genul acestor: „*cătorul de unguri concediază mizeriile dela CFR*”. „*Cruciada de a rimare contra minoritarilor dela CFR*”. „*Sute de unguri lăsați pradă foamei mizeriei*” etc. etc. Iată faptele. Concluziile mai ample, le lăsam în fiecarei români adevărat, și fiecărui cetățean obiectiv.

Dragomir Valab

ROMÂNIA PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ARAD
Serviciul Economic.

Nr. 29042 | 1931.
Arad, la 20 Septembrie 1931.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală, că mulțime regnicolar în orașul Arad, începe cu ziua de 30 Octombrie a. c. va dura 5 zile, adică până la 3 Noiembrie 1931.

În ziua de 30 Octombrie sa va purta ve vite cu copite crepate și țarg de când vor putea desface marfa numai itorii din Arad, iar în ziua de 31 Octombrie țargul de cai și marfă la care va desface marfa și comercianții și triașii din alte părți.

În zilele de 1 2 și 3 Noembrie sa va ține exclusiv țarg de mărfuri pentru mercianții și industriașii din Arad și alte părți.

Președinte: p. Secretar General
ss. Dr. Radu C. ss. Popa C.

Pentru conf. Șeful Serviciului economic
Indescifrabil

Stofe bune pe
bani puțini, la
I. SCHUTZ

CEASORNICE, obiecte de AUR și ARGINT puteți procura cu cele mai eftine prețuri și cu cărticica „CONSUM” la

CSÁKY ceasornicar și bijutier, **ARAD** peste drum de biserică LUTHERANĂ

„Bachus” fost restaurantul Ritz,

Arad, str. S. Brancovici, pal. Földes. Ojina cu un pahar de bere 10 L. Abonament după listă 1300 lei lunar. Sâmbătă și Duminică deschis până dimineața. În fiecare zi concertează muzica jigănească de primul ordin.

Rog sprijinul onoratului public: PROPRIETARUL

Regele Kilometrilor, cauciucul de automobile „INDIA” exclusiv la „MOTORDELTA” SIG. KELLY, magazin special de accesorii, Str. Alexandri No. 1. Pentru fiecare cauciuc, garanția de FABRICĂ No. 383. 1-10.

Cele mai moderne Tocuri rezervoare — 14 carate — Lei 200

la librăria

»CONCORDIA« Gh. MUNTEANU

Arad, str. Eminescu Nr. 10.

Mare depozit de cărți literare și didactice. Mare asortiment de rechizite școlare și de birou.

Schimbul aurului pe cel mai urcat preț al zilei

Zinner, ceasornicar și bijutier,

Arad Str. Meșianu No. 1.

Repară ceasornice și bijuterii pe lângă o garanție de 2 ani.

Verighete de AUR, bijuterii și diferite ceasornice, cu cele mai eftine prețuri.

PARDESIILE și HAINELE de PRIMĂVARĂ le vopsește și curățește

str. Brătianu Nr. 11 **KNAPP** str. Episcopul Radu 10 întreprindere cu cele mai moderne instalații de gaz și electricitate

La așezământul fetelor orbe din Arad str. Barițiu 16 se găsesc de vânzare, ieftin,

perii de frecat de diferite mărimi.

Se execută și împletirea scaunelor de sufragerie și balastiere cu trestie VIENEZĂ

1-2

STOFE PENTRU PARDESIE

dela 190 lei, la I. SCHUTZ.

Ochelari de cea mai bună calitate

Primiți noutățile noastre. Ochelari — după rețetă medicală — se pregătesc imediat, cu sticlă Zeiss-Punktal.

Termometre

Alcoolometre

Mare depozit de aparate și articole fotografice

OPTICUM

Ștefan Kun,

Arad Bdul Regina Maria 18 Notați adresa.

1-4

Pălării modele de dame

și pălării de modă bărbătești în asortiment mare. Prețuri ieftine. Pălării de institut 80 lei bucala. Se găsesc la

BITENBINDER, Arad Strada Eminescu 2

Stofe, Pânze, Căti-fele, Barchete, Svertare, Clorapi,

mai eftine la

STRASSER

magazin de modă peste drum de biserică-luterană.

2 10

Cel mai eftin loc de cumpărare

de ceasuri și bijuterii. Reparațiuni de ceasuri și bijuterii se execută precis și cu prețuri foarte favorabile la

FOGEL

Bul. Reg. Ferdinand 11 în fața Primăriei

1-4

Blăni eftine, la blănarul

NEULÄNDER

Palatul Fischer Eliz.

Nr. 387 1-10.

Prânz 20 Lei
Cină 14 Lei
cu pâine după listă.

Acelaș abonament săptămânal 200 lei Cafea fină, lei 6. — Separeuri — Băuturile s'au eftinit. Muzică jigănească concertează până dimineața la

Restaurantul „Buourești” Arad, Piața Avram Iancu 10.

Proprietar **TRAIAN CRISTEA.**

Publicațiune de licitațiune de faliment

Se aduce la cunoștință, că se vor vinde prin licitație publică averea masei falimentare a firmei „Munca” Cooperativa din Lupeni, aranjamentele de măcelărie și cârnăvărie, mașini etc. cari sunt inventarizate sub pozițiile 4-76 81-106 cu preț de estimare 38938 lei.

Ofertele închise împreună cu 10%, vadiul se vor înainta până la ziua de 6 Octomvrie 1931 ora 10 a. m. la mâna D-lui avocat Dr. Mucsi Iosif din Petroșeni sau la curatorul semnat.

Massa falimentară nu răspunde nici pentru cantitatea nici pentru calitatea obiectelor pe vânzare.

Consiliul falimentar își rezervă dreptul să țină și licitație orală, în cazul când ofertele deschise nu le vor ține acceptabile. Prețul este plătitibil imediat la adjudecare.

Taxele către stat, cât și timbrele procesului-verbal de cumpărare cad în sarcina cumpărătorului.

Dacă cumpărătorul nu plătește imediat prețul de cumpărare, garanția se pierde în favorul masei.

Desfacerea ofertelor va avea loc la Petroșeni în biroul D-lui avocat Dr. Mucsi Iosif în ziua de 6 Octomvrie 1931 ora 16.

Obiectele de vânzare precum și toate informațiile necesare se pot procura în biroul avocațial al subsemnatului massacurator în Lupeni.

Lupeni, la 22 Septemvrie 1931.

Dr. Török Emil

Curatorul masei falimentare Cooperativa „Munca” din Lupeni.

Deștepți și naivi.

(29) (roman) de: T. Cristea

Pentru Voicu se scurgea fiecare clipă greutății minutelor numărate de un bolnav. Avea un plan, un ideal, care îi lumina câteva așa cum luminează întunecul o lumină ce pălăie în mari depărtări. El n'avea timp de pierdut și de orbecărie în besna reputinței procatărilor din Ardeal. Ce tre să fie, va fi; el nu mai putea să aștepte, avea să plece acolo unde îl chema glasul cel adevărat de tun și de luptă. Căci dacă și n'avea să n'ajunge nimic în plus pentru Românii o viață de om, dar un suflet putea să încălzească o clipă simțirea celor cari să jertfeau pentru ideal și clipa aceasta ar fi vrut el să fie, dacă nu putea fi mai mult. Deacum nici o piedică și nici o considerațiune omezească nu-l mai putea stăvili pornirea inimii.

De câteva zile aștepta foarte nerăbdător un ordin. Era vorba de o încursiune mai îndepărtată în spatele

liniilor rusești. Prilejul pe care îl aștepta de multă vreme. Când sosi ordinul, chemă la el pe caporalul Dărză și îi spuse de ce era vorba:

— Vreau să-mi alegi pe toți românii, sârbii și cehii din companie, dar așa să nu bage nimeni de seamă și să-i pregătești pentru un drum mai lung.

Caporalul privi lung în ochii comandantului, se întâlni apoi cu privirea lui Ciuntu, se uită iarăși la ofițer și fața lui se lumina când răspunde tainic:

— Pricep acuma, domnule lătnănt.

— Dacă pricepi, să fii deștept Dărzule!

În miez de noapte, pe lumbă de omăt, încursiunea porni cu soldații îmbrăcați în cearsafuri albe, așa cum ce obicinuia în patrulările pe zăpadă. Se auzea de departe părăind o mitralieră, la dreapta. În stânga, pușcături rare pe linia posturilor. Încolo liniște și pace. Între tranșee erau mișcări

și teren inundabil, iar dincolo de înălțimea liniei rusești, un pod peste Stochod. Detașamentul avea misiunea să arunce podul acesta în aer, fiind singurul pod peste care s'ar fi putut scurge coloanele rusești într'un caz de ofensivă.

Două români și un sârb porniră înainte cu parola „mir”, pace și „pravoslavnic”, credincios. În zorii zilei se găsră încunjurați de muscali în fața unui comandament. Voicu n'avea timp de pierdut. Cunoștea procedeul interogării prizonierilor și găsi mijlocul să scape de pîmbările inutile și interogatoriile isvorâte din curiozitatea tuturor șefilor.

— Am să comunic multe, dar refuz să comunic ceva înainte de a fi prezentat celui mai înalt comandant din sector.

Un interpret traduse textual cuvintele. Sbârâiră telefoanele, apoi întreg detașamentul fu pornit îngrădărit în săni înăpoi, la Comandamentul unei divizii. Nimeriră la vremea mesel. Comandamentul sălăsluia în bordeie de pământ și Voicu nu-și putu exprima mirarea, de unde răsăreau zecile de

mii de muscali încotoșmânți în căciuli și mantale cu pulpane în norolu. Generalul informat, că sosesc „soluzi”, amici, dăduse ordin să fie bine primiți. Soldaților li-se dete hrană la cazanele trupel, iar ofițerul fu condus la popota ofițerilor, instalată într'un bordel lung și foarte spațios. Avu cinstea să fie așezat chiar în fața comandantului de divizie, iar în spate se așeza smirna un „moldovean” din Basarabia.

— Gaspadin heneral, ti'ntreabă...

Conversația curgea lent și la un moment dat generalul ridică paharul și spuse ceva. Voicu auzi cuvântul „rumânski” și când începu muzica militară să cânte, pricepu, că avea în fața sa un prieten al românilor.

— Aiasta-l cântarea „gimnului” țărului rumânesc. Iamuri moldoveanu.

— Voicu ascultă muzica, apoi se înfioră și se ridică. Ca o lumină aprinsă de un resort intern. Auzea pentru întâia oară imnul regal român.

Moldoveanu traduse după priceperea lui salutul pe care îl adresă Voicu împărăției tatucului cel pravoslavnic și cazacii beură vârtos, întrecându-se în semnele de prietenie pentru strelnul dela masa lor.

(Va urma)

INFORMAȚIUNI.

□ **Regii autonome desființate.** Ministerul de finanțe a hotărât desființarea pe ziua de 1 Ianuarie 1932, a următoarelor publice autonome: Regiile pentru exploatarea minierei din Ardeal, Regia de exploatare agricolă și zootehnică, Regia pentru exploatarea muncii în penitenciare, Oficiul național al colonizărilor, Casa muncii C. F. R. și Casa pădurilor. Regiile desființate vor fi înglobate în bugetele ministerelor.

□ **Se vorbește insistent că guvernul** va propune o lege pentru rezilierea contractelor actuale de închiriere. Aceasta din motivul că în special funcționarii nu-și mai pot plăti chiriile urcate.

□ **Se realizează blocul opoziției?** Partidele de opoziție încearcă formarea unui bloc contra guvernului, în care să intre toate partidele. Lucrul e foarte greu, deoarece național țărăniștii vreau ca opoziția să fie grupată în jurul lor, de altă parte liberalii vreau același lucru pentru ei. La legătură cu aceste, partidul poporului, la congresul din 25 Oct. se pare că va lua singur lupta contra guvernului, nevoind să trateze și să audă de nici un fel de bloc opoziționist. *Noi, credem că partidele politice ar fi mai spre folosul țării, dacă răspundeau invitațiunii de colaborare, a dlui Titulescu.*

□ **Propagandă antialcoolistă.** În drumul de propagandă ce face în Europa de Sud, marele propagandist antialcoolist ERICH PAAPMANN, profesor în Berlin va sosi în orașul nostru Duminică la 4.30 d. m. În seara zilei de 6 Oct. a. c. orele 20.30, va ține o conferință publică în localul soc. Buzilor Templieri, Piața A. Iancu No. 18. Sunt invitați toți oamenii de bine cari se interesează de această problemă de mare importanță. Intrarea liberă.

□ **Consilierii liberali demisionează.** Din declarațiile dlui Duca făcute Sâmbătă la Arad, — pe care le publicăm în altă parte a ziarului — reiese că partidul liberal va începe campania de răsturnare a guvernului. În legătură cu aceasta se vorbește despre demisia consilierilor liberali din comisia interimară a municipiului și a județului. *Din parte-ne, credem, că aceste comisiile, și mai cu seamă a municipiului, ne având caracter politic, demisiunea consilierilor liberali nu are nici o rațiune. Prin demisiune, comisiunea descompunctându-se se va împedea munca rodnică începută la Primărie.*

□ **Acces liber pentru comercianți la Ministerul Armatei:** Camera de Comerț și de Industrie din Arad, aduce la cunoștința celor interesați, că potrivit dispozițiilor luate de Ministerul Armatei, comercianții cari probează la biroul de informații, că au interes la acel Departament au liber acces, în toate zilele de lucru ora 12—13.

□ **Sinucidere.** În 2 Oct. a. c. ora 21³⁰, cunoscutul trișeur, Milinkovici Dimitrie de 27 ani, din str. Băncoveanu 14, a băut o cantitate mărișoară de sodă caustică, cu intenția de a se sinucide. În stare destul de gravă, a fost transportat la Spitalul Județean. Motivul încercării de sinucidere, pare a fi faptul că tot erii, a fost cercetat pentru un furt de buzunar, comis la Obor, cu complicitatea trișeurului Weis Adalbert, în dauna lui Plutea Ioan.

□ **Sustrăgere de... persoană.** În 2 Oct. Szerdaly Andrei, a reclamat poliției că în aceeași zi, la orele 19³⁰, s'au prezentat la locuința D-lui Grünzweig Ludovic, funcționar la Căile Ferate Podgoria, și, dându-se drept agenți ai Siguranței, l-au dus cu un automobil, în loc necunoscut. Poliția face cercetări.

□ **Se întorc banii în Țară.** Din București se anunță, că toți acei ce aveau bani depuși în streinătate, în urma crizei lirei sterline, au început să-și retragă depunerile din streinătate, aducându-le în țară. De câteva zile, marile bănci din București schimbă devizele streine în lei românești. În felul acesta au intrat în Țară până acum circa 3 miliarde lei. Natural, că acești bani, vor mărit stocul de lei în circulație. Pe de altă parte, situația leului la bursele din streinătate s'a întărit foarte mult, moneda noastră ajungând să fie una din cele mai puternice.

București 4 Oct. — Azi dimineața cu un tren special membrii Conferinței Uniunii Interparlamentare au plecat la Sinaia. Cu același tren a plecat și dl ministru Argetolanu.

— În ședința publică a conferinței uniunii Interparlamentare de Luni 5 Oct. se va discuta problema desarmării.

— Delegații francezi și belgieni al uniunii Interparlamentare au vizitat Sâmbătă 3 c. liceul dela Buftea și au asistat la exercițiile în aer liber ale elevilor.

— Direcțiunea C. F. R. a luat dispozițiunea de a se aplica coletelor cu cărți școlare același tarif care se aplică ziarelor și publicațiilor periodice.

— Azi a. m. membrii conferinței uniunii Interparlamentare vor fi prezentați M. S. Regelui cu ocazia recepției dată în acest scop la Castelul Peleş.

— Intre 25—27 c. va avea loc la Cluj congresul invalizilor de război.

— Min. de finanțe a dat o circulară tuturor administrațiilor financiare prin care interzice orice plată la portofoliu.

Vineri 2 Oct. Viena. Agricultorii austriaci au făcut intervențiuni pe lângă parlamentul austriac de a nu se mai prelungea tratatul comercial cu România, întrucât importul de vite din România a scăzut prețul animalelor de tăiat din Austria.

Tokio. Se anunță noi incidente în Manciuria provocate de bande de soldați chinezi, cari au atacat polițiile mai multor orașe, cum și avioanele japoneze cari au răspuns apoi aruncând 60 de bombe asupra unui lagăr de 6000 soldați chinezi.

Sâmbătă 3 Oct Roma. ID. Ghica ministrul de externe al României a sosit aseară la Roma venind la Paris. Vizita d-lui Ghica la Roma are un caracter privat.

Paris. Don Jaime, cunoscut multă vreme ca pretendent la tronul Spaniei, a încetat aseară din viață la Paris.

Viena. S'a ajuns la un acord între guvernul austriac și partidele politice în vederea programului de economii care a fost votat. Proiectul prevede o reducere de 4—6% a salariilor funcționarilor publici, iar veniturile căilor ferate vor fi sporite cu 15%.

Londra. Deși lipsesc amănunte, în atentatul comis la reședința vice-regelui Indici se dau ca sigur numeroase victime.

Programul cinematografeilor.

CENTRAL: 5 Octombrie:

ANY, CD CE DULBE ESTI ANY, comedie cu neînțelegeri comici Felix BRESSART, Felix ARNO și celebra vedeta Any ONDRA.

dela 6—8 Octombrie:

DOLLY FACE CARIERĂ, comedie, cu Dolly HAAS, Oscar KARLWEISS și Alfred ABER.

SELECT: dela 5—7 Octombrie:

RECHIZITORUL, cu Camille HORN.

ELITE: dela 7—8 Octombrie:

CAMPIONUL DRAGOSTEI, cu Wilhelm HEYNES.

GRĂDIȘTE: dela 7—8 Octombrie:

NOPTILE DEȘERTULUI, dramă cu John GILBERT.

Cabareul „Cornul Vânătorului“

program senzațional

atractiv de primul rang

□ **Licitație Școala comercială** sup. de băieți din Arad ține licitație publică pentru construirea din beton a unei cisterne pentru apă de ploaie, la 20 Oct. 1931 orele 18. Planul și devizul se poate vedea în biroul direcțiunii școlare. Oferte timbrate, închise și sigilate se primesc tot acolo. Garanție 1000. lei.

Nr. 4625/1931 c. f.

Extras din Publicație de licitație.

În cauză de executare pornită de urmăritoarea Cassa de Păstrare din Fibiș s. p. a. contra urmăritului Grosa Gheorghe, la cererea urmăritoarei judecătoria ordonă licitațiunea execuțională nouă în baza §-ilor 176 și 185 din legea LX. din 1881 asupra imobilelor înscrise în c. f. a comunei Fibiș judecătoria Vinga Nr. c. f. 1215 Nr. top. 2697 sub A 1, 6. arător în Sumanda 1200 stj. p. cu prețul de strigare 2250 Lei Nr. top. 1247/a/2 A, 1, 8 arător în Seliste de 1 jugher cu prețul de strigare 3250, Lei.

Nr. top. 2604—2605/b/2, A, 1. 11, arător în Sumanda de 400 stj. p. cu prețul de strigare de 1050 Lei.

Imobilul în c. f. Nr. 2107 al comunei Fibiș Nr. top. 837/a—2 de sub A. 1. 1. arător în Goboș de 1 jugher cu prețul de strigare 5250 Lei toate aceste cu menținerea dreptului de rentă vieageră intabulat cu decis. Nr. 3399/907 în favoarea Eva Albu Născ. Pășu din Fibiș.

Pentru încasarea creanței de 9395 Lei capital, interese de 12%, de la 10 Maiu 1930. spese de proces și de executare de 1610 Lei fixate până acum spese de 600 Lei fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Fixează termen pentru țierea licitațiunii în ziua de: 11 Noembrie 1931 ora 15 p. m. la Primăria com. Fibiș.

Imobilul ce va fi licitat nu va fi vândut pe un preț mai mic de cât prețul de strigare.

Cei cari doresc să liciteze sunt dator să depoziteze la delegatul judecătoresc 10% din prețul de strigare drept garanție.

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare este dator să întregască imediat garanția la aceeași parte procentuală a prețului ce a oferit.

Data în Vinga la 24 VIII 1931.

ss. Chiovoschi ss. N. Buruleanu
judecător dir. de c. f.

Pentru conformitate:

N. Buruleanu
director de c. f.

Școala superioară de Arte și Meserii.

Diminecă dimineața la orele 11¹⁵ a avut loc înăurarea noului local pentru ateliere. Au asistat la această solemnitate D-nii Dr. C. Radu, președintele Comisiei interimare, Dr. Justiu Marșeu fost prefect, Brulus Păcurariu ajutor de primar, Ascaniu Crișan directorul liceului de băieți, V. Suciu președintele Asociației profesorilor.

Serviciul divin a fost oficiat de către păr. Codreanu care a rostit apoi câteva cuvinte arătând că munca înobletează pe om. Cuvintele biblice de „Stăpâniți pământul“ înseamnă în primul rând creație. Cine muncește merge pe drumul Evangheliei.

Corul școlii a cântat apoi, imnul național, Dl ing. R. Cărpinișan, face ridicul străduințelor ce se încoronează aslăzi. D-sa mulțumește d-lor Justiu Marșeu, fost prefect care a donat 200 mii din partea prefecturii în anul 1930 D-lui Dr. Lufai, fost primar care a donat din partea primăriei 150 mii lei pentru construcția atelierului, mulțumește deasemenea Camerei de Industrie și Comerț pentru Subvenția ce acordă anual, precum și fabricii Astra și altor firme din localitate.

La urmă asistența a vizitat atelierul școlii, admirând lucrările elevilor. Felicitând pe Dl director Cărpinișan și pe toți cei care au contribuit la această operă de întărire a elementului profesional românesc la această grăniță e.

Cronica sportivă

România — Ungaria 0:4 (0:2)

Budapesta, 4 Oct. Azi s'a jucat pe terenul „Hungaria“ matchol de fotbal dintre România și Ungaria pentru cupa Europei Centrale.

Jocul a început cu atacuri din partea maghiarilor, cari repede duc la rezultat, cu toată apărarea puternică a românilor. Românii au avut și ei unele atacuri violente, dar fără rezultate. Repriza I s'a încheiat cu 0:2, pentru Ungaria. Repriza a doua, în joc diferă mult de repriza I. Atacuri violente au loc din ambele părți, cu desebirea că numai ungurii ajung la rezultat. Faptul care a demoralizat oarecum echipa noastră, a fost goala marcată din greșala lui Czinczer, care a scăpat mingea din mână, transformând-o în goală. Cu toate acestea, jocul continuă până la sfârșit.

Goalurile au fost marcate de Szizlo (2), Déry (1) și Nemes (1).

Cel mai bun jucător de pe teren a fost arădanul Albu. Din echipa românească au fost deasemeni foarte buni: Sepi, Stanciu, Bodola și Cocîș.

Trebue să remarcăm, că jucătorii naționalitate română, au jucat din suflet pentru culorile naționale. Păstă că ceilalți nu le-au dat concurs necesar.

Credem, că din partea conducătorilor sportului românesc, s'a comis o greșală mare, când în fața echipei maghiare, au trimis să joace sub lorile naționale jucători de naționalitate maghiară. Spunem răspicat acest lucru, pentru că nu putem admite rezultat așa de dezastruos pentru echipa română, atunci când aceeași echipă repurtat victorii ca cele din trecut recent.

ARAD — Slovan — A. M. E. F. 8:0 (2:0). Sâmbătă, echipa muncitorilor a jucat cu echipa vieneză. Rezultatul atât de mare în favoarea noastră se datorește nu atât superiorității lor, cât și slabei formațiuni muncitorilor.

Slovan — Gloria C. F. R. 0:0 (0:0). Dovada celor de mai sus, este faptul că vienezii fuță de Gloria, deși gârlă, riștii au jucat cu complectare — ne-a putut obține nici un punct.

Alte rezultate.

A. M. E. F. — Transilvania 5:1.

C. A. A. — Unirea 3:2.

Olimpia — Trelcolor 2:2.